

Sygn. akt: III AUa 1673/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

del. SSO Beata Michalska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2014 r. w Łodzi

sprawy **M. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o wypłatę świadczenia,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 15 lipca 2013 r., sygn. akt: V U 578/13;

1. **oddala apelację w części dotyczącej odsetek ustawowych za okres po dniu 19 lutego 2014 roku;**
2. **umarza postępowanie w pozostałym zakresie.**

Sygn. akt III AUa 1673/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 lipca 2013r., w sprawie o sygn. akt V U 578/13, Sąd Okręgowy w Kaliszu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W.. z 20 marca 2013 r. i przyznał M. Z. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. z odsetkami od 6 stycznia 2013r. (pkt 1 wyroku), oddalając w pozostałym zakresie roszczenie o odsetki (pkt 2).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

M. Z. , ur. (...), w dniu 17 marca 2010r. wniósł o prawo do emerytury. Decyzją z 15 kwietnia 2010 r. organ rentowy przyznał mu emeryturę począwszy od 1 marca 2010r. Decyzją z 19 września 2011 r. Zakład wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, u którego pracował przed nabyciem prawa do emerytury. 27 listopada 2012r. M. Z. wystąpił do organu rentowego, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, o wypłatę zawieszonych świadczeń emerytalnych. Decyzją z 7 stycznia 2013r. ZUS podjął wypłatę emerytury od 22 listopada 2012r., a decyzją z 20 marca 2013r. odmówił uchylenia

decyzji z 19 września 2011r. w części dotyczącej wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.

Sąd Okręgowy uznał, że powyższa decyzja ZUS jest wadliwa. Powołał treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. w sprawie K2/12, który uznał, że art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodany przez art. 6 pkt. 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji. Trybunał dokonał oceny, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji prawa do emerytury - na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia.

M. Z., który uzyskał prawo do emerytury od 1 marca 2010 r., mieści się w grupie osób, w odniesieniu do której Trybunał uznał zmianę wprowadzoną do przepisu art. 103a za niezgodną z zasadą zaufania obywatela do państwa. W momencie składania wniosku o emeryturę i nabycia do niego prawa spełniał kryteria, wśród których nie było konieczności rozwiązania stosunku pracy. Zmiana stanu prawnego z mocą wsteczną zmieniła jego sytuację, bowiem pozbawił go prawa do pobierania świadczenia, do którego spełniał wszystkie warunki w momencie jego nabycia.

Sąd rozstrzygając niniejszą sprawę, w pełni podzielił linię orzecznictwa Sądu Najwyższego, który zdecydowanie opowiadał się za przyznaniem orzeczeniom Trybunału Konstytucyjnego skutków sięgających w przeszłość (ex tunc), m.in. w uchwale z 23 stycznia 2001 r., III ZP 30/00, w wyroku z 10 listopada 1999r., I CKN 204/98, w postanowieniu z 7 grudnia 2000r., III ZP 27/00.

W tej sytuacji, zdaniem Sądu I instancji, organ rentowy powinien wznowić wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011r., czyli od momentu, kiedy na podstawie niekonstytucyjnych przepisów ją wstrzymał. Zaległą emeryturę powinien wypłacić więc za okres od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r., w najbliższym terminie płatności przypadającym po 30 dniach od publikacji w/w wyroku Trybunału tj. 25 grudnia 2012r. Odwołującej się przysługuje więc wypłata zaległego świadczenia emerytalnego wraz z odsetkami liczonymi od najbliższego terminu płatności świadczenia, liczonego po 25 grudnia 2012r., tj. od 6 stycznia 2013r. W tym stanie rzeczy zaskarżona decyzja podlegała zmianie i zgodnie z art. 477¹⁴§ 2 kpc orzeczono jak w pkt. 1 wyroku. Oddaleniu podlegało natomiast żądanie dotyczące wypłaty odsetek za okres poprzedzający w/w datę, stąd orzeczenie zawarte w pkt 2 wyroku.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12) oraz art. 118 ust. 4 i 5 ww. ustawy z uwagi na zmianę zaskarżonej decyzji z 20 marca 2013 r. i ustalenie, iż odwołujący się ma prawo do wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. wraz z odsetkami począwszy od 6 stycznia 2013r.

W ocenie apelującego, utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego następuje z chwilą wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego i orzeczenie ma w tym zakresie charakter konstytutywny. Ponadto utrata mocy obowiązującej nie oznacza unieważnienia istniejącego wcześniej stanu prawnego, które prowadziłyby do automatycznego unicestwienia z tą chwilą wszystkich wcześniejszych konsekwencji prawnych. Co więcej poważanie dla pewności obrotu i dążenie do uniknięcia negatywnych konsekwencji dla całości systemu poprzez natychmiastowe wejście w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, przeważają w pewnych sytuacjach nad konsekwentnym poszanowaniem gwarancji konstytucyjnych, skoro sama Konstytucja dopuszcza przedłużone obowiązywanie niekonstytucyjnej normy w wypadku odroczenia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Wg apelującego Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 13 listopada 2012 r. stwierdził niezgodność z Konstytucją przepisu art.103a tylko w pewnym zakresie, tj. w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o finansach publicznych w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Co więcej art. 103a nie został wyeliminowany z porządku prawnego, gdyż jest wciąż normą obowiązującą. Organ rentowy nie zgodził się z interpretacją Sądu Okręgowego, który przyznał ubezpieczonemu prawo do wypłaty od dnia wstrzymania świadczenia tj. od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Powołane bowiem orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. jest w tej sprawie konstytutywne, obowiązuje od dnia wejścia w życie, zaś skutki prawne wywołuje tylko do przodu tj. od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, w szczególności w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny bezpośrednio w wyroku nie określił skutków czasowych swojego orzeczenia tj. momentu utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz oddalenie odwołania .

W piśmie procesowym z 23 kwietnia 2014r. organ rentowy cofnął apelację w części dotyczącej należności głównej, tj. zobowiązania ZUS do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. oraz odsetek do 19 lutego 2014r. i wniósł o umorzenie postępowania apelacyjnego w tym zakresie. Podtrzymał zarzuty apelacji co do żądania odsetek od 19 lutego 2014r. bez wyjaśnienia swojego stanowiska (pismo procesowe -k. 37 akt) . Odwołujący się wyraził zgodę na cofnięcie apelacji w części (pismo procesowe -k. 41 akt) .

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 391 § 2 k.p.c., w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach, jak przy cofnięciu pozwu. Natomiast na podstawie art. 469 k.p.c. sąd uzna zawarcie ugody, cofnięcie pozwu, sprzeciwu lub środka odwoławczego oraz zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia za niedopuszczalne, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego. W ustalonych okolicznościach sprawy uznać należy, że cofnięcie apelacji nie jest sprzeczne z prawem i nie narusza słusznego interesu ubezpieczonego, ponieważ mocą wyroku Sądu Okręgowego, co do którego apelację cofnął organ rentowy, zaspokojono żądanie odwołującego się co do należności głównej w całości .

Rozważeniu podlegały natomiast zarzuty apelacji w zakresie, w jakim organ rentowy podtrzymał wniesiony środek zaskarżenia, tj. co do zasądzenia odsetek za okres od 19 lutego 2014r. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że ani z treści apelacji, ani z pisma procesowego zawierającego oświadczenie Zakładu o częściowym cofnięciu apelacji nie wynikają zarzuty uzasadniające żądanie apelującego , aby zmienić zaskarżony wyrok i oddalić odwołanie w zakresie odsetek należnych stronie za okres od 19 lutego 2014r. Sąd Apelacyjny może zatem tylko teoretycznie zakładać ,że ma to związek z datą wejścia w życie ustawy z 13 grudnia 2013r. o ustaleniu i wypłacie emerytury , do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. (Dz.U. z 2014r., Nr 169). Zgodnie z treścią art. 7 ust.1-4 ustawy, dotyczy ona trybu i warunków ubiegania się przez emerytów, o których mowa w art.2 pkt 1 i 2 tej ustawy, o wypłatę zawieszanej emerytury przed organem rentowym. Potwierdzeniem tego jest treść art.9 ustawy, zgodnie z którym organ rentowy zawiesza postępowanie, w przypadku gdy emeryt przed dniem wejścia w życie ustawy złożył odwołanie do sądu od decyzji tego organu w przedmiocie wypłaty kwoty zawieszanej emerytury (ust.1). Organ rentowy podejmuje na wniosek emeryta postępowanie zawieszane z przyczyny określonej w ust. 1, w przypadku gdy sąd wydał prawomocne orzeczenie kończące postępowanie w tej sprawie.

W rezultacie należało dokonać oceny zaskarżonego wyroku Sądu I instancji w zakresie objętym apelacją , tj. co do odsetek za okres od 19 lutego 2014r., na gruncie art.85 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.) , zgodnie z którym jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi

odpowiedzialności. Ponadto zgodnie z § 2 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. Nr 12, poz.104), odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. W oparciu o powołane przepisy brak podstaw prawnych do ograniczenia prawa ubezpieczonego do wypłaty odsetek, do których prawo nie jest w sporze, do jakiegokolwiek daty przed dniem wypłaty świadczenia .

W rezultacie wyrok Sądu I instancji w zaskarżonej części uznano za prawidłowy, zgodny z ustalonym stanem faktycznym, jak też obowiązującymi przepisami prawa i dlatego na podstawie art.385 k.p.c. apelacja organu rentowego, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu (pkt 1 wyroku) . W oparciu o art. 391 § 2 k.p.c. umorzono postępowanie apelacyjne w zakresie, w jakim organ rentowy cofnął apelację (pkt 2).